

Generalitat de Catalunya

**GENERALITAT
VALENCIANA**
Conselleria d'Educació,
Cultura i Esport

Cap part d'aquesta publicació no pot ser
reproduïda per cap mitjà:
mecànic, fotogràfic, electroòptic, magnètic,
de fotocòpia, ni de cap altra mena,
sense permís de l'editor.

Xavier Folch

Dijous passat, l'editor Xavier Folch i Recasens ens va deixar als 83 anys. Es tracta d'un dels grans protagonistes de la resistència i del reimpuls cultural i, per tant, també de la resistència i del reimpuls polític, que va experimentar Catalunya durant el franquisme.

Folch va fundar l'editorial Empúries, va fer el mateix amb el segell d'assaig Crítica, va dirigir Edicions 62 i va ser membre del Consell Assessor de Cultura de la Generalitat de Catalunya als anys vuitanta. Va ser, també, el responsable de l'edició de l'obra de Miquel Martí i Pol —entre molts altres grans escriptors i poetes— i d'aconseguir que la literatura catalana fora la convidada d'honor a la Fira del Llibre de Frankfurt l'any 2007. Un èxit que va ser possible gràcies a la tasca de Folch al capdavant de l'Institut Ramon Llull. No és estrany, amb tots aquests fets, que la Generalitat de Catalunya el distingira el 2003 amb la Creu de Sant Jordi.

Però abans de desenvolupar càrrecs de rellevància en l'empresa privada i en les institucions públiques, Folch va ser una d'aquelles persones sense les quals no s'entendrien el país que tenim avui. Un país amb mancances, per descomptat, que no ha pogut desenvolupar la seua plenitud cultural, però que ha estat capaç de resistir tots els atacs que ha rebut al llarg de la seua història recent gràcies al treball insuperable, decidit i altruista de gent com Xavier Folch.

De ben jove s'integraria en els cercles polititzats de la universitat, tot just quan estudiava Ciències Econòmiques, i esdevindria una de les cares visibles de la Nova Esquerra Universitària, on també hi va haver personatges destacats com el periodista i polític Alfonso Comín (1933-1980) o el cèlebre escriptor Manuel Vázquez Montalbán (1939-2003). Tots dos, amb Folch, acabarien formant part del PSUC, partit amb què l'editor va ser diputat durant la segona legislatura catalana, la primera de la represa democràtica (1980-1984). Abans, a finals dels seixanta, Folch seria una de les moltes

persones que protagonitzarien la Caputxinada, quan quasi mig miler de persones es van reunir, de manera clandestina, al convent dels Pares Caputxins de Sarrià, a la capital catalana, entre el 9 i l'11 de març de 1966 per constituir el Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona. Hi havia, a banda de Folch, il·lustres com ara Salvador Espriu, Lluís Maria Xirinacs, Oriol Bohigas, Maria Aurèlia Capmany, Antoni Tàpies o Montserrat Roig. La policia franquista va assaltar el convent, i la solidaritat que es va generar com a resposta va evidenciar la fortalesa de l'antifranquisme.

Al desembre de l'any 1970, Folch seria un dels impulsors de la tancada de Montserrat, quan tres-cents catalans es van recloure al monestir en solidaritat amb els bascos encausats en el procés de Burgos, que va acabar amb sis condemnats a mort. Tot allò, segons el mateix Folch, que va atendre aquest setmanari quan vam escriure sobre el cinquantè aniversari de la tancada de Montserrat, va ser el preludi de l'Assemblea de Catalunya, de la qual l'editor en formaria part, una entitat que seria fonamental en la posterior recuperació de les institucions catalanes.

L'Assemblea de Catalunya, precisament, va fer famós el lema de "llibertat, amnistia i estatut d'autonomia", ben repetit durant la transició fins que es va acabar fent realitat. Malauradament, aquest lema torna a tindre vigència en el moment actual. Folch, casualment, va faltar a l'endemà que es decretaren els indults als presos polítics catalans. Una mesura positiva, sens dubte, però insuficient per arribar a una situació de justícia plena. Folch i la seua generació van ser grans responsables de la democratització del país. El seu exemple ha de servir perquè els protagonistes actuals siguin capaços d'aconseguir èxits polítics com els que es van aconseguir llavors, quan allò que semblava impossible es va acabar fent realitat gràcies a la tenacitat, a la valentia i a la determinació de tantes i tantes persones com Xavier Folch.